

XLI. LA ICTIOFAUNA

F. RIERA, S. POU i A. Mª GRAU

RIERA, F., POU, S. & GRAU, A.M. 1993. "La ictiofauna". In ALCOVER, J.A., BALLESTEROS, E. & FORNÓS, J. (Eds.), *Història Natural de l'Arxipèlag de Cabrera*, CSIC-Edit. Moll, Mon. Soc. Hist. Nat. Balears 2: 623-644. La composició específica de la fauna ictiològica de l'Arxipèlag de Cabrera no presenta diferències significatives respecte a la de la resta de les Balears. Aquest treball es compon d'una llista exhaustiva dels peixos coneguts fins al moment a Cabrera, amb 218 espècies litorals o de plataforma, i d'un capítol de comentaris a les espècies més interessants, destacant la confirmació de la presència de *Serranus atricauda* a Balears i primera referència a Mallorca, la primera cita de *Gobius vittatus* a aigües ibèriques, la primera cita a Balears de *Pomadasys incisus* i la primera referència a Mallorca de *Diplodus cervinus*. A l'annex s'inclou una llista dels peixos ordenats pel tipus d'hàbitat.

THE ICTHYOFAUNA. The specific composition of the ichthyologic fauna of Cabrera Archipelago does not appear to be significantly different from that of the rest of the Balearic Islands. The present study gives an exhaustive list of the fishes known to live in Cabrera, with 128 coastal or platform species and includes a section commenting on the most interesting ones. The presence of *Serranus atricauda* in the Balearic Islands and its first citation in Mallorca is confirmed. *Gobius vittatus* is first cited for Iberian waters. *Pomadasys incisus* is first cited for Mallorca. A list of fishes ranked by that type is also given.

INTRODUCCIÓ

Les aigües de Cabrera han gaudit sempre d'anomenada pesquera i faunística, reflectida tant a l'opinió generalitzada de les gents de mar com a diverses publicacions (WEYLER, 1854; SALVADOR, 1869; DE BUEN, 1905; DE BUEN, 1934). Així mateix és ben cert que fins fa vint o vint-i-cinc anys hi havia, en general, més peix que a les costes de Mallorca, i això es devia al fet que Cabrera era sotmesa a un esforç pesquer molt menor que la resta de la costa mallorquina al trobar-se enfora de la majoria de ports pel que era la pesca d'abans: rica i abundosa, amb vaixells més rudimentaris.

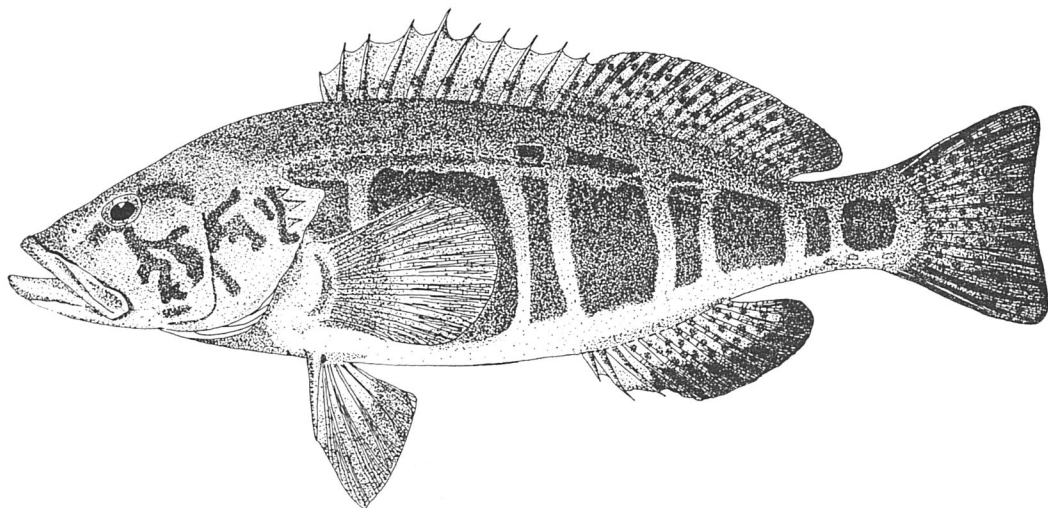

Fig. 1. *Serranus atricauda*. Localitzat a Cabrera aproximadament 80 anys després de la seva primera troballa a Menorca (Dibuix de F. Riera)

La coneixença de la ictiofauna de Cabrera no està massa documentada, ja que els ictiòlegs i naturalistes, amb lògica, quasi sempre han considerat Cabrera englobada dins les aigües de Mallorca, segurament per la manca de diferències significatives quant a la composició específica. La primera referència de què tenim notícia és de VILELLA (1775-1779), el qual esmenta algunes captures a Cabrera que preparà i envià al Real Gabinete de Historia Natural de Madrid. Haurà de passar més d'un segle perquè RACOVITZA (1904) parli d'un gran banc d'aladrocs (*Engraulis encrasicholus*) atacat per melves (*Auxis rochei*). No deixa de ser curiós que en tot el segle XIX, ric en obres ictiològiques i descriptives de les Balears (DELAROCHE, 1809; WEYLER, 1854; BOVER, 1864; BARCELÓ, 1868 i 1876; SALVADOR, 1885 i 1869-91; etc.), a penes trobem informacions sobre la pesca i els peixos de Cabrera malgrat que alguns d'aquests autors arribaren a viatjar i descriure l'arxipèlag. És a principis del present segle, coincidint amb les campanyes oceanogràfiques del "Roland" (1903 i 1904), del "Vasco Núñez de Balboa" (1914), de la "Giralda" (1920-1921) i del "Xauen" (1933) quan, començant amb l'esmentat RACOVITZA i fins als anys 30, trobem l'únic període relativament fecund de treballs ictiològics que parlen de Cabrera. D'ells destaquem el de PELLEGRIN & FAGE (1907), on varen descriure a partir d'exemplars de Cabrera un petit gòbid de fons coral·lígens, l'*Odondebuenia balearica*, i el de DE BUEN (1934), que és el més extens quant al nombre d'espècies citades. Amb posterioritat a aquest període i fins a l'actualitat, altres autors han ofert esporàdicament dades ictiològiques de Cabrera, essent ressenyats a la bibliografia.

Malgrat el que hem dit sobre la inexistència de diferències específiques significatives entre les ictiofaunes de Cabrera i Mallorca, creiem interessant l'elaboració d'un catàleg com a referència per als futurs i previsibles estudis de la influència de la protecció sobre les poblacions de peixos, donada la recent

declaració com a Parc Nacional i Reserva Marina de l'Arxipèlag. El present treball consta d'una llista sistemàtica de les espècies de peixos localitzades a la zona litoral i de plataforma continental de Cabrera basat en observacions pròpies, en captures i desembarcaments de professionals de la pesca i en la bibliografia, així com d'algunes notes sobre les espècies més interessants. D'entre elles destaquem *Serranus atricauda* com a confirmació de la seva presència a Balears després de quasi un segle des de la seva primera cita a Menorca (FERRER, 1906), *Gobius vittatus* com a primera cita a aigües ibèriques, *Pomadasys incisus* com a primera referència a les Balears i *Diplodus cervinus* com a primera cita a aigües de Mallorca. S'inclou un annex amb una llista de peixos de Cabrera agrupats pel tipus d'hàbitat on són més freqüents i amb el nom vulgar de cadascun.

LLISTA D'ESPÈCIES

Les espècies s'ordenen numerades i seguint el model proposat per WHITEHEAD et al. (1984). El símbol * indica que ha estat observada pels autors a Cabrera o a pesques i desembarcaments de peix de Cabrera. Els nombres entre parèntesi indiquen cites a la bibliografia. El símbol + indica un comentari posterior.

CONDRICTIS

F. Hexanchidae

- 1.- *Hexanchus griseus* (Bonnaterre, 1788).*

F. Lamnidae

- 2.- *Isurus oxyrinchus* Rafinesque 1810.*
- 3.- *Lamna nasus* (Bonnaterre, 1788).*

F. Aulopidae

- 4.- *Aulopias vulpinus* (Bonnaterre, 1788).*

F. Scyliorhinidae

- 5.- *Galeus melastomus* Rafinesque, 1810.*
- 6.- *Scyliorhinus canicula* (Linnaeus, 1758).*,(19)
- 7.- *Scyliorhinus stellaris* (Linnaeus, 1758).*,(19)

F. Carcharinidae

- 8.- *Prionace glauca* (Linnaeus, 1758).*,(19,36)

F. Triakidae

- 9.- *Mustelus asterias* Cloquet, 1821.*
- 10.- *Mustelus mustelus* (Linnaeus, 1758).*,(19)

F. Sphyrnidae

- 11.- *Sphyrna* sp.*+

F. Oxinotidae

- 12.- *Oxinotus centrina* (Linnaeus, 1758).*

F. Squalidae

13.- *Squalus acanthias* (Linnaeus, 1758).*

14.- *Squalus blainvillei* (Risso, 1826).*

F. Squatinoidea

15.- *Squatina squatina* (Linnaeus, 1758).*

F. Torpedinidae

16.- *Torpedo torpedo* (Linnaeus, 1758).*

17.- *Torpedo marmorata* Risso 1810.*

F. Rajidae

18.- *Raja (Dipturus) oxyrinchus* Linnaeus, 1758. *

19.- *Raja (Raja) asterias* Delaroche, 1809.(7,11)

20.- *Raja (Raja) clavata* Linnaeus, 1758.*

21.- *Raja (Raja) miraletus* Linnaeus, 1758.*(11)

22.- *Raja (Raja) polystigma* Regan, 1923. *

23.- *Raja (Raja) radula* Delaroche, 1809.*

24.- *Raja (Leucoraja) naevus* Müller & Henle, 1841.*

F. Dasyatidae

25.- *Dasyatis centroura* (Mitchill, 1815).(36)+

26.- *Dasyatis pastinaca* (Linnaeus, 1758).*(7,11)

27.- *Dasyatis violacea* (Bonaparte, 1832).*

F. Myliobatidae

28.- *Myliobatis aquila* (Linnaeus, 1758).*

F. Mobulidae

29.- *Mobula mobular* (Bonnaterre, 1788).*(19)

TELEOSTIS

F. Clupeidae

30.- *Sardina pilchardus sardina* (Risso, 1826).*(19)

31.- *Sardinella aurita* Valenciennes, 1847.*(7,19)

32.- *Sprattus sprattus* (Linnaeus, 1758).*

F. Engraulidae

33.- *Engraulis encrasicolus* (Linnaeus, 1758).*(11,13,19,32)

F. Argentinidae

34.- *Argentina sphyraena* Linnaeus, 1758.*(25)

F. Aulopidae

35.- *Aulopus filamentosus* (Bloch, 1792).*

F. Synodontidae

36.- *Synodus saurus* (Linnaeus, 1758).*(7,11)

F. Muraenidae

37.- *Gymnotorax unicolor* Delaroche, 1809.*

38.- *Muraena helena* Linnaeus, 1758.*(19,30)

Fig. 2. *Pomadasys incisus*. Espècie abans rara i cada vegada més freqüent a les Balears (Foto. F. Riera).

F. Congridae

39.- *Ariosoma balearicum* (Delaroche, 1809).*

40.- *Conger conger* (Linnaeus, 1758).*,(19,30)

F. Ophichthidae

41. *Echelus myrus* (Linnaeus, 1758).*

F. Belonidae

42.- *Belone belone gracilis* Lowe, 1839.*,(7,10,13,25)

F. Scomberesocidae

43.- *Scomberesox saurus* (Walbaum, 1792).*

F. Exocoetidae

44.- *Cheilopogon heterurus* (Rafinesque, 1810).*

45.- *Hirundichthys rondeletii* (Valenciennes, 1846).*

F. Macroramphosidae

46.- *Macroramphosus scolopax* (Linnaeus, 1758).*

F. Syngnathidae

47.- *Hippocampus hippocampus* (Linnaeus, 1758).*,(11)

48.- *Hippocampus ramulosus* Leach, 1814.*

49.- *Syngnathus acus* Linnaeus, 1758.*,(11)

50.- *Syngnathus typhle* Linnaeus, 1758.*,(1)

F. Merlucciidae

51.- *Merluccius merluccius* (Linnaeus, 1758).*,(7,19)

F. Gadidae

52.- *Trisopterus minutus capellanus* (Lacèpede, 1800).*

53.- *Gaidropsarus mediterraneus* (Linnaeus, 1758).*

54.- *Gaidropsarus vulgaris* (Cloquet, 1824).*

55.- *Phycis phycis* (Linnaeus, 1758).*

56.- *Phycis blennoides* (Brünnich, 1768).(19)

F. Zeidae

57.- *Zeus faber* Linnaeus, 1758.*(19)

F. Caproidae

58.- *Capros aper* (Linnaeus, 1758).*(7)

F. Serranidae

59.- *Anthias anthias* (Linnaeus, 1758).*(19,30)

60.- *Epinephelus alexandrinus* (Valenciennes, 1828).*

61.- *Epinephelus caninus* (Valenciennes, 1843).*

62.- *Epinephelus guaza* (Linnaeus, 1758).*(19,30)

63.- *Mycteroperca rubra* (Bloch, 1793).*

64.- *Polyprion americanus* (Schneider, 1801).*(19)

65.- *Serranus atricauda* Gunther, 1874.*+

66.- *Serranus cabrilla* (Linnaeus, 1758).*(11,19,30)

67.- *Serranus hepatus* (Linnaeus, 1758).*(11)

68.- *Serranus scriba* (Linnaeus, 1758).*(7,9,10,11,19,30)

F. Moronidae

69.- *Dicentrarchus labrax* (Linnaeus, 1758).*(19)

F. Apogonidae

70.- *Apogon imberbis* (Linnaeus, 1758).*(13,19)

F. Cepolidae

71.- *Cepola rubescens* Linnaeus, 1758.*

F. Pomatomidae

72.- *Pomatomus saltator* (Linnaeus, 1766).*

F. Carangidae

73.- *Lichia amia* (Linnaeus, 1758).*

74.- *Naucrates ductor* (Linnaeus, 1758).*(19)

75.- *Seriola dumerili* (Risso, 1810).*(19)

76.- *Trachynotus ovatus* (Linnaeus, 1758).*(1)

77.- *Trachurus mediterraneus* (Steindachner, 1868).*

78.- *Trachurus trachurus* (Linnaeus, 1758).*(7,11)

F. Coryphaenidae

79.- *Coryphaena hippurus* Linnaeus, 1758.*(19)

F. Bramidae

80.- *Brama brama* Bonnaterre, 1801).*

F. Haemulidae

81.- *Pomadasyus incisus* (Bowdich, 1825).*+

F. Sciaenidae

82.- *Argyrosomus regius* (Asso, 1801).(36)

83.- *Sciaena umbra* Linnaeus, 1758.*(7,11,19)

84.- *Umbrina cirrosa* (Linnaeus, 1758).*

F. Mullidae

85.- *Mullus barbatus* Linnaeus, 1758.*(7,11,19)

86.- *Mullus surmuletus* Linnaeus, 1758.*(11,14,19)

F. Sparidae

87.- *Boops boops* (Linnaeus, 1758).*(1,7,10,11,30)

88.- *Dentex (Dentex) dentex* (Linnaeus, 1758).*(1,19,30)

89.- *Diplodus annularis* (Linnaeus, 1758).*(1,7,10,11)

90.- *Diplodus cervinus cervinus* (Lowe, 1838).*

91.- *Diplodus puntazzo* (Cetti, 1777).*(7,10,19,30)

92.- *Diplodus sargus sargus* (Linnaeus, 1758).*(1,7,11,19,25,30)

93.- *Diplodus vulgaris* (E. Geoffroy Saint-Hilaire, 1817).*(1,7,11,19,30)

94.- *Lithognathus mormyrus* (Linnaeus, 1758).*(7,19,30)

95.- *Oblada melanura* (Linnaeus, 1758).*(1,7,9,10,11,19,30)

96.- *Pagellus acarne* (Risso, 1826).*(7,11)

97.- *Pagellus bogaraveo* (Brünnich, 1768).*(7,10)

98.- *Pagellus erythrinus* (Linnaeus, 1758).*(19,30)

99.- *Pagrus pagrus pagrus* (Linnaeus, 1758).*(7,11,19)

100.- *Sarpa salpa* (Linnaeus, 1758).*(7,11,19,30)

101.- *Sparus aurata* Linnaeus, 1758.*(19,30)

102.- *Spondyllosoma cantharus* (Linnaeus, 1758).*(7,11,13,19,25,30)

F. Centracanthidae

103.- *Centracanthus cirrus* Rafinesque, 1810.*

104.- *Spicara maena* (Linnaeus, 1758).*(7,11,13,17,19,25)

105.- *Spicara smaris* (Linnaeus, 1758).*(7,11,19)

F. Pomacentridae

106.- *Chromis chromis* (Linnaeus, 1758).*(1,7,9,11,19,30)

F. Labridae

107.- *Coris julis* (Linnaeus, 1758).*(1,7,9,11,19,30)

108.- *Ctenolabrus rupestris* (Linnaeus, 1758).(7,11)

109.- *Labrus bimaculatus* Linnaeus, 1758.*(7,11)

110.- *Labrus merula* Linnaeus, 1758.*(1,7,11)

111.- *Labrus viridis* Linnaeus, 1758.*

112.- *Symphodus (Crenilabrus) cinereus cinereus* (Bonnaterre, 1788).*

113.- *Symphodus (Crenilabrus) doderleini* Jordan, 1891.*

114.- *Symphodus (Crenilabrus) mediterraneus* (Linnaeus, 1758).*(7,11)

115.- *Symphodus (Crenilabrus) melanocercus* (Risso, 1810).*

116.- *Symphodus (Crenilabrus) melops* (Linnaeus, 1758).(25)

117.- *Symphodus (Crenilabrus) ocellatus ocellatus* (Forsskal, 1775).*

118.- *Symphodus (Crenilabrus) roissali* (Risso, 1810).*(1)

119.- *Symphodus (Symphodus) rostratus* (Bloch, 1797).*

120.- *Symphodus (Crenilabrus) tinca* (Linnaeus, 1758).*(7)

121.- *Thalassoma pavo* (Linnaeus, 1758).*(1,11,13,19,30)

122.- *Xyrichtys novacula* (Linnaeus, 1758).*(19,30)

F. Scaridae

123.- *Sparisoma (Euscarus) cretense* (Linnaeus, 1758).(19,26)+

F. Ammodytidae

- 124.- *Gymnammodytes cicerelus* (Rafines-que, 1810).*, (1)

F. Trachinidae

- 125.- *Trachinus araneus* Cuvier, 1829.* , (19)
126.- *Trachinus draco* Linnaeus, 1758.*
127.- *Trachinus radiatus* Cuvier, 1829.* , (25)

F. Uranoscopidae

- 128.- *Uranoscopus scaber* Linnaeus, 1758.*(7,11,19)

F. Scombridae

- 129.- *Auxis rochei* (Risso, 1810).*(11,32)
130.- *Euthynnus alletteratus* (Rafinesque, 1810).*
131.- *Sarda sarda* (Bloch, 1793).*(19)
132.- *Scomber japonicus* Houttuyn, 1782.*
133.- *Scomber scombrus* Linnaeus, 1758.*
134.- *Thunnus alalunga* (Bonnaterre, 1788).*
135.- *Thunnus thynnus thynnus* (Linnaeus, 1758).*(19)

F. Istiophoridae

- 136.- *Tetrapturus* sp..*+

F. Xiphiidae

- 137.- *Xiphias gladius* Linnaeus, 1758.*(19)

F. Gobiidae

- 138.- *Aphia minuta* (Risso, 1810).*(19)
139.- *Deltentosteus colonianus* (Risso, 1810).*
140.- *Deltentosteus quadrimaculatus* (Valenciennes, 1837).*
141.- *Gobius auratus* Risso, 1810.*
142.- *Gobius buccichi* Steindachner, 1870.*,(5)
143.- *Gobius cobitis* Pallas, 1811.*
144.- *Gobius cruentatus* Gmelin, 1789.*
145.- *Gobius geniporus* Valenciennes, 1837.*
146.- *Gobius niger* Linnaeus, 1758.*
147.- *Gobius paganellus* Linnaeus, 1758.*
148.- *Gobius strictus* Fage, 1907.(1,17)
149.- *Gobius vittatus* Vinciguerra, 1883.*+
150.- *Odondebuenia balearica* (Pellegrin & Fage, 1907).(6,17, 29) +*
151.- *Pseudaphia ferrerii* (Buen, O. & Fage, 1908).*
152.- *Zebrus zebrus* (Risso, 1826).*

F. Callionymidae

- 153.- *Callionymus lyra* Linnaeus, 1758.*
154.- *Callionymus maculatus* Rafinesque-Schmaltz, 1810.(7)
155.- *Callionymus pusillus* Delaroche, 1809.*

F. Blenniidae

- 156.- *Aidablennius sphynx* (Valenciennes, 1836).*
157.- *Blennius ocellaris* Linnaeus, 1758.*,(11)
158.- *Coryphoblennius galerita* (Linnaeus, 1758).*

- 159.- *Lipophrys canevai* (Vinciguerra, 1880).*
- 160.- *Lipophrys dalmatinus* (Steindachner & Kolombatovic, 1883).*
- 161.- *Lipophrys nigriceps portmahonis* Castaños, 1933.*
- 162.- *Lipophrys pavo* Risso, 1810.*(27)
- 163.- *Lipophrys trigloides* Valenciennes, 1836.*
- 164.- *Parablennius gattorugine* Brünnich, 1768.*
- 165.- *Parablennius incognitus* (Bath, 1968).*
- 166.- *Parablennius rouxi* Cocco, 1833.*
- 167.- *Parablennius sanguinolentus* (Pallas, 1811).*
- 168.- *Parablennius tentacularis* Brünnich, 1768.*
- 169.- *Parablennius zvonimiri* (Kolombatovic, 1892).*

F. Clinidae

- 170.- *Clinitrarchus argentatus* (Risso, 1810).*

F. Tripterygiidae

- 171.- *Tripterygion delaisi xanthosoma* Zander & Heymer, 1971.*
- 172.- *Tripterygion melanurus melanurus* Guichenot, 1850.*
- 173.- *Tripterygion tripteronotus* (Risso, 1810).*

F. Ophidiidae

- 174.- *Ophidion barbatum* Linnaeus, 1758.*
- 175.- *Ophidion rochei* Müller, 1845.*
- 176.- *Parophidion vassali* (Risso, 1810).*

F. Carapidae

- 177.- *Carapus acus* (Brünnich, 1768).*

F. Sphyaenidae

- 178.- *Sphyaena sphyaena* (Linnaeus, 1758).*(19)

F. Mugilidae

- 179.- *Chelon labrosus* (Risso, 1826).*(7)
- 180.- *Liza aurata* (Risso, 1810).*
- 181.- *Liza ramada* (Risso, 1826).*
- 182.- *Mugil cephalus* Linnaeus, 1758.*
- 183.- *Oedalechilus labeo* (Cuvier, 1829).*

F. Atherinidae

- 184.- *Atherina (Atherina) hepsetus* Linnaeus, 1758.*
- 185.- *Atherina (Hepsetia) boyeri* Risso, 1810.* (7)

F. Scorpaenidae

- 186.- *Helicolenus dactylopterus dactylopterus* (Delaroche, 1809).*
- 187.- *Scorpaena elongata* Cadenat, 1943.*
- 188.- *Scorpaena notata* Rafinesque, 1810* (11,13)
- 189.- *Scorpaena porcus* Linnaeus, 1758* (7,11,19,30)
- 190.- *Scorpaena scrofa* Linnaeus, 1758* (7,11,19,30)

F. Triglididae

- 191.- *Aspitrigla cuculus* (Linnaeus, 1758)* (7,11)
- 192.- *Aspitrigla obscura* (Linnaeus, 1758)*

- 193.- *Eutrigla gurnardus* (Linnaeus, 1758)*
 194.- *Lepidotrigla cavillone* (Lacèpede, 1801).* (7)
 195.- *Trigla lucerna* Linnaeus, 1758.*
 196.- *Trigla lyra* Linnaeus, 1758.*
 197.- *Trigloporus lastoviza* (Brünnich, 1768)*
- F. Peristediidae
 198.- *Peristedion cataphractum* (Linnaeus, 1758).*
- F. Dactylopteridae
 199.- *Dactylopterus volitans* (Linnaeus, 1758).*
- F. Citharidae
 200.- *Citharus linguatula* (Linnaeus, 1758).*,(7)
- F. Scophthalmidae
 201.- *Lepidorhombus boscii* (Risso, 1810).*
 202.- *Lepidorhombus wiffiagonis* (Walbaum, 1792). (7,11)
- F. Bothidae
 203.- *Arnoglossus laterna* (Walbaum, 1792). (7)
 204.- *Arnoglossus rueppelli* (Cocco, 1844). (28)
 205.- *Arnoglossus thori* Kyle, 1913. *
 206.- *Bothus podas podas* (Delaroche, 1809).*,(7,11)
- F. Soleidae
 207.- *Microchirus ocellatus* (Linnaeus, 1758).*
 208.- *Microchirus variegatus* (Donovan, 1808).*, (7,11)
 209.- *Monochirus hispidus* Rafinesque, 1814.*
 210.- *Solea kleini* [Risso] Bonaparte, 1833.*
 211.- *Solea vulgaris* (Linnaeus, 1758). (11)
- F. Balistidae
 212.- *Balistes carolinensis* Gmelin, 1789* (19)
- F. Molidae
 213.- *Mola mola* (Linnaeus, 1758).*
- F. Gobiesocidae
 214.- *Diplecogaster bimaculata bimaculata* (Bonnaterre, 1788).* (11)
 215.- *Lepadogaster candollei* Risso, 1810.*
 216.- *Lepadogaster lepadogaster purpurea* (Bonnaterre, 1788).*, (7,11)
- F. Lophiidae
 217.- *Lophius budegassa* Spinola, 1807.*
 218.- *Lophius piscatorius* Linnaeus, 1758.*

COMENTARIS A LES ESPÈCIES

Sphyrna sp.

L'estiu de 1962, un exemplar d'aquest gènere de 3.5-4 m, va ser vist per un de nosaltres entre Cabrera i l'Il·la des Conills, deambulant sobre fondàries d'uns 15 metres. L'interès d'aquesta observació rau en el fet que demostra la presència de taurons costaners de gran talla a aigües somes de Cabrera i que les llegendes sostingudes per alguns vells pescadors sobre punts on "peixos es menjaren homes" no serien desgavellades. Així mateix és cert que fa unes desenes d'anys era relativament freqüent la presència de tintoreres (*Prionace glauca*) als voltants de l'Arxipèlag, a aigües somes. És bastant probable que la brusquedat amb què els fons passen de pocs metres a fondàries considerables, 60 o més metres a algunes parets dels voltants de L'Imperial per exemple, afavoresquin aquestes compareixences de taurons oceànics.

Dasyatis centroura (Mitchill, 1815).

La presència d'aquesta espècie a Cabrera es fonamenta en una descripció feta per VILELLA (1775) i que va ser interpretada per AZCARATE (1990) com *Dasyatis pastinaca*. Nosaltres opinem que la interpretació d'Azcarate (op.cit.) és errònia, donat que VILELLA cita la presència d'escuts, "como lapas", a la coa i dona algunes dades sobre la talla que només poden correspondre a *D. centroura* i no a *D. pastinaca*. FAGE (1907) cita aquesta espècie a Balears.

Serranus atricauda Günther, 1874.

De molt interessant podem catalogar aquesta cita donada la raresa de l'espècie a la Mediterrània nord-occidental: tan sols ha estat assenyalada al sud de França (illes Hyères) per PRAS (in HUREAU & MONOD, 1978) i a Menorca fa molts d'anys per FERRER (1906) com *Serranus papilionaceus*. Malgrat que *S. papilionaceus* és considerat sinònim de *S. scriba*, la descripció que fa FERRER (op. cit.) correspon a *S. atricauda* com ja deduí PORTAS (1983), i a més a més té nom vulgar propi a Menorca: "serrà mascle", ben diferent del de *S. scriba*: "vaca".

L'exemplar al qual ens referim es capturà al volanti a prop de L'Imperial el setembre de 1984, sobre fons rocosos de 25-30 metres. Es conserva a la nostra col·lecció d'estudi.

Pomadasys incisus (Bowdich, 1825).

Aquesta espècie, observada a pesques fetes a Cabrera, no ha estat mai anomenada a les Balears malgrat la seva freqüent aparició al nostre litoral, essent habitual a les captures de tresmall de la Badia de Palma. Resulta estrany que amb l'abundància de treballs d'autors prestigiosos (DELAROCHE, 1809; BARCELÓ, 1868 i 1876; FAGE, 1907; DE BUEN, 1926; DE BUEN, 1926 i 1935; LOZANO, 1928, 1947 i 1952; etc.) fets sobre la ictiofauna balear, l'espècie no hagi estat assenyalada. Tot i això, i atès que *P. incisus* és inconfusible, es podria fer la hipòtesi, avalada també pel que semblen indicar les nostres observacions dels 10 darrers anys, que *P. incisus* era abans molt poc freqüent o rar i que per raons ecològiques, com per exemple la disminució de poblacions d'espècies locals típiques o una variació de les condicions ambientals, aquest peix comú a les aigües del nord d'Àfrica i a la Mediterrània oriental ha proliferat molt recentment.

Diplodus cervinus (Lowe, 1838).

Coneixem la seva presència a Cabrera per comunicacions orals de capbussadors que l'han vista. No tenim constància de cap citació anterior per aigües de Mallorca, encara que hem comprovat una captura amb palangre a la badia de Palma i sabem que ha estat vist repetidament als voltants de l'illa del Toro i a la costa sud-oest de Mallorca.

A Eivissa va ser citada per RIEDL (1978) a partir d'una observació capbussant, i per les informacions que tenim és una espècie relativament freqüent a les Pitiüses a diferència de les Gimnèsies, on és molt rara.

Sparisoma (Euscarus) cretense (Linnaeus, 1758).

A les Balears, coneixem referències o observacions de tres exemplars; la més antiga de WEYLER (1864), més tard LOZANO (1952) mostra el dibuix d'una femella procedent de la Badia de Palma, però sense citar-la en el text, i finalment MASSUTÍ (1983), DURAN (1987) i G.O.B. (1990) fan referència a unes diapositives fetes a Cabrera a les quals es veuen clarament exemplars d'aquesta espècie. Consideram d'interès fer menció de *S. (E.) cretense*, atès que és una espècie d'influència tropical que raríssimament apareix a la Mediterrània occidental a pesar de ser comuna a la conca oriental, més càlida, d'aquesta mar.

Tetrapturus sp.

Tenim referència de captures d'exemplars d'aquest gènere gràcies als comentaris de pescadors de peix espasa amb palangre marraixer. No ens ha estat possible determinar l'espècie a partir de les descripcions rebudes, però és probable que es tractés d'exemplars de *Tetrapturus belone*, espècie endèmica de la Mediterrània gens freqüent a les Balears, d'on es coneix gràcies a una referència de BARCELÓ (1866). FAGE (1907) i LOZANO CABO (1963) es basen en aquesta mateixa referència per a incloure *T. belone* a la ictiofauna balear.

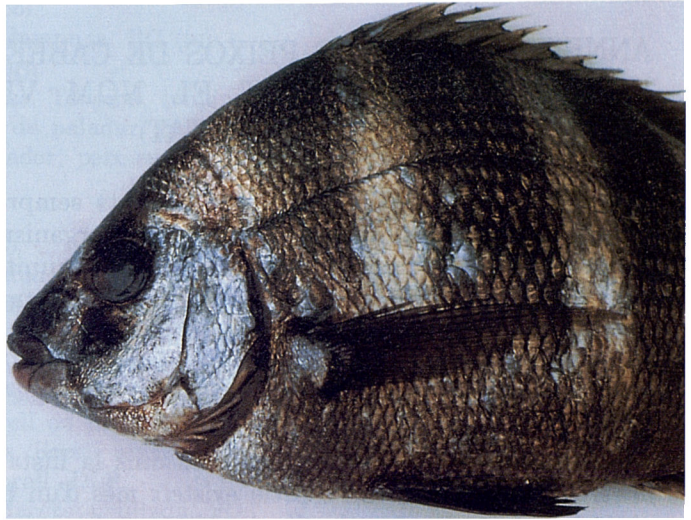
Tetrapturus albidus i *Tetrapturus georgei* són espècies del gènere trobades a la Mediterrània de forma esporàdica i en comptadíssimes ocasions; amb tot i amb això, no podem descartar que les captures de què parlem pertanyessin a alguna d'aquestes espècies, atès que els pescadors no les distingeixen de *T. belone*.

Gobius vittatus Vinciguerra, 1833.

Aquest petit i atractiu gòbid ha estat vist repetidament a Cabrera preferentment en fons coral·lígens entre els 40 i 50 metres (A. GARCIA com. pers.). Per altra banda, nosaltres l'hem capturat a Mallorca (Port d'Andratx) i a sa Dragonera a altres tipus de fons on sembla relativament freqüent: entre els 15 i 25 metres sobre arenas gruixades d'origen orgànic, a la vora de barbadetes de *Posidonia oceanica* o de pedres, on a vegades s'amaga.

G. vittatus és considerat endèmic de la Mediterrània i se'n coneixen poques cites i disperses. Indubtablement la seva talla petita (58 mm) ha fet que hagi estat poc capturat, però és més comú a Balears del que sembla, talment com passa a l'àrea de Banyuls-sur-Mer, on ha estat estudiada a través de l'ús de l'escafandre autònom (ZANDER & HEYMER, 1977). És molt semblant en coloració a *Parablennius rouxi* del qual és considerat equivalent ecològic (ZANDER & HEYMER, op. cit.), però inconfusible per l'ull acostumat del naturalista tant per la seva

Fig. 3. *Diplodus cervinus*. Relativament freqüent a les Pitiüses i molt rar a les Gimnèsies (Foto F. Riera).

forma com pel seu tipus de moviment i comportament, bastant diferent al dels blènnids. Creim que aquesta és la primera referència a aigües Ibèriques que es fa de l'espècie.

Odondebuena balearica (Pellegrin & Fage, 1907).

Arran de les campanyes del "Roland" a aigües de les Balears, Jacques PELLEGRIN i Louis FAGE en 1907 van descriure l'*Odondebuena balearica* a partir de 5 gòbids agafats al nord de l'illa de Cabrera. Des de llavors va esser capturada repetidament a aigües de Mallorca (DE BUEN, 1930) fins a l'any 1933 en què es va trobar per darrera vegada (DE BUEN, 1934). El motiu de ressaltar l'espècie en aquest apartat és la troballa d'un exemplar a les mostres del juliol de 1985 del Programa CARBAL (projecte de la CAICYT nº 3210/83.C5). Es tracta d'un mascle de 32 mm recollit a prop de l'Illa des Conills a una fondària de 50 metres i sobre un fons coral·ligen de roca amb *Halimeda tuna*. El lapse de temps tan llarg (50 anys) transcorregut des de l'anterior troballa, es deu amb seguretat a la manca de recerca en el camp dels gòbids a les Balears i a l'Estat des de l'esclat de la guerra civil del 36 i l'exili a l'estranger del més important investigador espanyol en aquest camp, Fernando de Buen.

AGRAÏMENTS

Agraïm a Joan Oliver la donació de l'exemplar de *Serranus atricauda* i a Catalina Massutí el de *Odondebuena balearica*, tots dos procedents de Cabrera. Així mateix agraïm a Salvador Hernández les informacions sobre *Tetrapturus* sp, a Guillem Pol les de *Diplodus cervinus* i, especialment, a Antoni García les de *Gobius vittatus*.

ANNEX: LLISTA DELS PEIXOS DE CABRERA CLASSIFICATS PER HÀBITATS, ADJUNTANT EL NOM VULGAR I L'ESTATUS POBLACIONAL (VULNERABILITAT)

La classificació dels peixos per hàbitats sempre és una feina complicada i subjectiva ja que els peixos, en general, són organismes molt mòbils i adaptables i no és corrent que siguin exclusius d'una comunitat, fondària o tipus de fons específics. En el model que ací presentam intentam salvar el problema que representa aquesta mobilitat determinant uns hàbitats amples i, per altra banda, creant la categoria dels peixos divagants de litoral i/o plataforma que inclou tota una sèrie d'espècies que no solen estar lligades a cap hàbitat concret, sinó que tenen un comportament oportunista.

Les espècies es presenten incloses dins la llista corresponent al seu *hàbitat preferent*, i quan per una espècie existeix més d'un hàbitat, el seu nom va seguit per una sèrie de símbols, l'ordre dels quals indica l'ordre de preferència de l'espècie.

Símbols:

- PO Pelàgic oceànic.
- PC Pelàgic coster.
- MP Mesopelàgic i/o batipelàgic.
- LS Litoral superior. Inclou la zona mediolitoral inferior així com els primers metres de la zona infralitoral: 0-5 m.
- FDL Fons detrítics litorals (fangs, arenes i graves): 0-40 m.
- PF Praderes de fanerògames i/o de *Caulerpa prolifera*: 1-40 m.
- FRL Fons rocosos litorals, amb totes les seves comunitats, tant fotòfiles com esciòfiles: 0-40 m.
- CL Coves i encletxes litorals: 0-40 m.
- DLP Divagants de litoral i/o plataforma: 0-100 m.
- ML Fons de Mäerl (avellanó): 30-100 m.
- FDP Fons detrítics de plataforma (fangs, arenes i graves): 40-200 m.
- FCP Fons durs de plataforma (rocosos, coral·lígens o magranes d'algues calcàries): 40-200 m.
- T Talús continental.
- !! En perill. L'espècie i/o subespècie estan amenaçades.
- ! Molt rarificat. Les poblacions de les illes Balears han minvat dràsticament, però l'espècie no es troba amenaçada o es desconeix el seu estat.

1. PELÀGICS OCEÀNICS (PO).

- *Isurus oxyrinchus*. Tauró, salroig. !!
- *Lamna nasus*. Marraix. !!
- *Alopias vulpinus*. Centurió, cinturó, peix espasa. !!
- *Prionace glauca*. Tintorera. !!
- *Dasyatis violacea*. Escorçana. DLP. !
- *Mobula mobular*. Manta. !
- *Scomberesox saurus saurus*. "Saltón".
- *Cheilopogon heterurus*. Orenol. PC.
- *Hirundichthys rondeletii*. Orenol. PC.

- *Naucrates ductor*. Pàmpol.
- *Coryphaena hippurus*. Llampuga. PC (juv.).
- *Thunnus alalunga*. Bacora.
- *Thunnus thynnus thynnus*. Tonyina, tonyinola (juv.). PC. !!
- *Tetrapturus* sp.. Agulla de paladar, marlí. !
- *Xiphias gladius*. Emperador, peix espasa. PC.
- *Mola mola*. Bot.

2. PELÀGICS COSTERS (PC).

- *Sardina pilchardus sardina*. Sardina.
- *Sardinella aurita*. Alatxa.
- *Sprattus sprattus*. Amploia.
- *Engraulis encrasicolus*. Aladroc.
- *Belone belone gracilis*. Agulla.
- *Trachinotus ovatus*. Sorell de penya. DLP.
- *Trachurus mediterraneus*. Sorell blanc.
- *Trachurus trachurus*. Sorell. DLP.
- *Euthynnus alleteratus*. Bacoreta, ullada. PO.
- *Sarda sarda*. Bonítol. PO.
- *Auxis rochei*. Melva, mèlvera. PC.
- *Scomber japonicus*. Bis. PC.
- *Scomber scombrus*. Verat. PC.

3. MESOPELÀGICS I/O BATIPELÀGICS (MP).

- *Hexanchus griseus*. Bocadolça. T.
- *Argentina sphyraena*. Polido. T.
- *Brama brama*. Castanyola. PO (nocturn).
- *Centracanthus cirrus*. Gerret imperial, gerret anglès. FRP-FDP-T.

4. ZONA LITORAL SUPERIOR (LS).

- *Symphodus (C.) melops*. Tord roquer. FRL-PF.
- *Symphodus (C.) roissali*. Roquer tamborer, roquer verd. FRL-PF.
- *Thalassoma pavo*. Fadri. FRL-FDL (repòs hivernal).
- *Gobius bucchichi*. Cabot. FRL-FDL.
- *Gobius cobitis*. Cabot de roca. FRL-PF.
- *Gobius paganellus*. Cabot, cabot de roca. FRL.
- *Zebrus zebrus*. Cabot. PF-FRL.
- *Aidablennius sphynx*. Raboa.
- *Coryphoblennius galerita*. Raboa.
- *Lipophrys canevae*. Raboa.
- *Lipophrys dalmatinus*. Raboa.
- *Lipophrys pavo*. Gall (als mascles), raboa.
- *Lipophrys gattorugine*. Raboa. FRL.
- *Lipophrys trigloides*. Raboa.
- *Parablennius incognitus*. Raboa. FRL.
- *Parablennius sanguinolentus*. Raboa fea.
- *Parablennius zvonimiri*. Raboa. FRL.
- *Tripterygion tripteronotus*. ----- FRL.
- *Oedelechilus labeo*. Caluga, galub.
- *Lepadogaster lepadogaster purpurea*. Cabot amb banyes, xucladit, aferrapedres. FRL.
- *Lepadogaster candollei*. Xucladit, cabot xuclador, peix porc. PF-FRL.

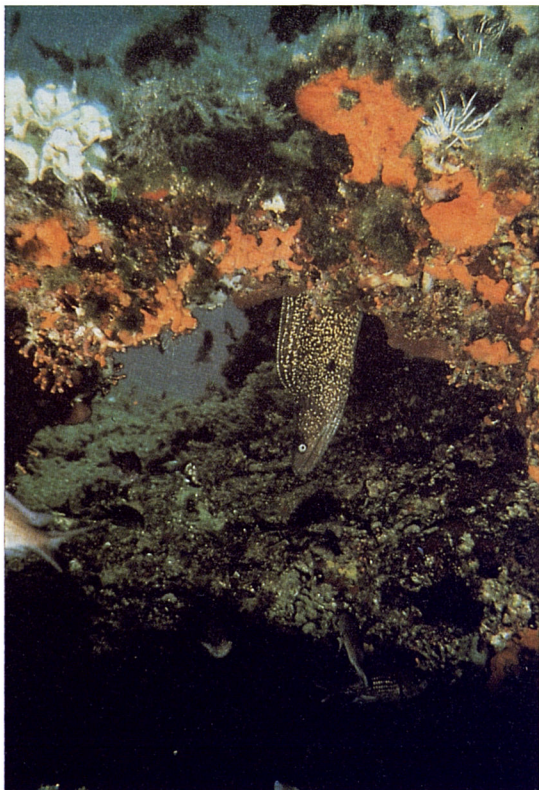

Fig. 4. La morena, *Muraena helena*, abunda als fons rocosos de Cabrera (Foto F. Riera)

5. FONS DETRÍTICS LITORALS (FDL).

- *Squatina squatina*. Escat. FDP. !!
- *Torpedo marmorata*. Tremolor. FDP-ML.
- *Torpedo torpedo*. Tremolor. FDP. !
- *Raja (R.) miraletus*. Llisol. FDP.
- *Raja (R.) radula*. Rajada de Sant Pere, rajada peluda. FDP.
- *Dasyatis centroura*. Romaguera. FDP. !
- *Dasyatis pastinaca*. Ferrassa. FDP.!
- *Synodus saurus*. Cap samper, boixa triades, dragó. FDP.
- *Ariosoma balearicum*. Congre dolç, verga.
- *Echelus myrus*. Culebra. FDP.
- *Serranus hepatus*. Música. FDP-PF.
- *Umbrina cirrosa*. Reig. !
- *Mullus surmuletus*. Moll de roca. DLP-PO (juv.).
- *Lithognathus mormyrus*. Mabre. PF.
- *Xyrichtys novacula*. Raor.
- *Gymnammodytes cicerelus*. Espetolí.
- *Trachinus araneus*. Aranya fragata.
- *Trachinus draco*. Aranya monja, aranya blanca. FDP.
- *Uranoscopus scaber*. Rata. FDP-PF.
- *Aphia minuta*. Jonquillo.
- *Deltentosteus colonianus*. Cabot. PF-FDP.
- *Gobius geniporus*. Cabot d'arena. PF.
- *Gobius niger*. Cabot de fang. PF.

Fig. 5. Les barbadetes o zones d'interfase entre les comunitats de *Posidonia* i els fons detrítics són llocs de pas i intercanvi rics en peixos. A la fotografia veim un esbart de tutes, *Chromis chromis* (Foto F. Riera)

- *Gobius strictus*. Cabot. FDP.
- *Pseudaphia ferreri*. Cabotí, cabot.
- *Callionymus pusillus*. -----.
- *Aspitrigla obscura*. Gallineta, burret. FDP.
- *Eutrigla gurnardus*. Gallineta. FDP-FCP.
- *Trigloporus lastoviza*. Rafalet. FDP-pf.
- *Dactylopterus volitans*. Ase, xoriguer, mul. DLP.
- *Arnoglossus thori*. Pelut, llenguada. FDP.
- *Bothus podas podas*. Pedaç. FDP.
- *Monochirus hispidus*. -----. FDP.
- *Solea kleini*. Pelaia, llenguado.
- *Diplecogaster bimaculata bimaculata*. Xucladit. FDP.

6. PRADERES DE FANERÒGAMES I/O DE *Caulerpa prolifera* (PF).

- *Hippocampus hippocampus*. Cavallet de la mar. LS. !
- *Hippocampus ramulosus*. Cavallet de la mar. LS. !
- *Syngnathus acus*. Agulla. !
- *Syngnathus typhle*. Peix bada. !
- *Gaidropsarus mediterraneus*. Mòllera, mostel. LS-CL.
- *Serranus scriba*. Vaca. LS-FRL.
- *Pomadasyus incisus*. Roncador. FRL-FDL.
- *Diplodus annularis*. Esparrall. FRL.

- *Sarpa salpa*. Salpa. LS-FRL.
- *Spicara maena*. Xucla.
- *Chromis chromis*. Tuta. FRL.
- *Coris julis*. Donzella. LS-FRL-FCP-ML-FDL (repòs hivernal).
- *Labrus viridis*. Grívia.
- *Symphodus* (C.) *cinereus cinereus*. Rossinyol, llavió. FDL.
- *Symphodus* (C.) *doderleini*. Saig. FRL.
- *Symphodus* (C.) *mediterraneus*. Tortet roquer, porcellana. FRL.
- *Symphodus* (C.) *melanocercus*. Roqueret de coa negra. FRL.
- *Symphodus* (C.) *ocellatus ocellatus*. Tord.
- *Symphodus* (S.) *rostratus*. Trujeta. LS-FRL-FDL.
- *Symphodus tinca*. Tord flassader. LS-FRL.
- *Gobius auratus*. Cabot. LS-FRL-FDL.
- *Parablennius tentacularis*. Raboa. LS.
- *Clinitrarchus argentatus*. -----, LS.
- *Paraophidion vassali*. Donzell. FRL-FCP.
- *Scorpaena porcus*. Escòrpora. FRL-LS.

7. FONS ROCOSOS LITORALS (FRL).

- *Gymnotorax unicolor*. Morenot. LS.
- *Muraena helena*. Morena. LS-FCP.
- *Conger conger*. Congre. PF-CL-FCP-T-FDP.
- *Gaidropsarus vulgaris*. Mòllera. PF.
- *Serranus atricauda*. Serrà mascle.
- *Epinephelus alexandrinus*. Anfós llis. LS-PF.
- *Epinephelus guaza*. Anfós. LS-FCP-CL-PF.
- *Mycteroperca rubra*. Anfós bord. PF (juv.).
- *Sciaena umbra*. Escorball. CL-PF.
- *Diplodus puntazzo*. Morruda. PF.
- *Diplodus vulgaris*. Variada. FCP-PF.
- *Spondyllosoma cantharus*. Càntara. FCP-PF (juv.).
- *Labrus merula*. Tord massot. PF-LS.
- *Ctenolabrus rupestris*. Tord. FCP.
- *Sparisoma* (E.) *cretense*. Lloro vermell. FCP-PF (juv.).
- *Blennius rouxi*. Raboa. LS.
- *Tripterygion delaisi xanthosoma*. -----, LS.
- *Scorpaena notata*. Cap tinyós. PF-FCP-ML.
- *Scorpaena scrofa*. Cap roig. PF-FCP.

8. COVES I ENCLETXES LITORALS (CL).

- *Apogon imberbis*. Mare d'anfós. FRL.
- *Lipophrys nigriceps portmahonis*. Raboa. FRL.
- *Tripterygion melanurus melanurus*. -----, FRL.

9. DIVAGANTS DE LITORAL I PLATAFORMA (DLP).

- *Mustelus asterias*. Mussola. PF-FDL. !
- *Mustelus mustelus*. Mussola vera. PF-FDL. !
- *Myliobatis aquila*. Bonjesús. FDL.
- *Sphyrna* sp.. Llunada, guàrdia civil, cornuda. PC-PO. !!
- *Zeus faber*. Gall. PF-FRL-FCP.
- *Dicentrarchus labrax*. Llop, llobarro.
- *Pomatomus saltator*. Tallahams, comunista.

- *Lichia amia*. Palomida, palomina.
- *Seriola dumerili*. Sirvi, sirviola, sírvia, verderol (juv.). PO (juv.).
- *Argyrosomus regius*. Corbina. FDL-PF. !!
- *Boops boops*. Boga.
- *Dentex (D.) dentex*. Dèntol. FRL-PF.
- *Diplodus cervinus*. Sard imperial.
- *Diplodus sargus sargus*. Sard.
- *Oblada melanura*. Oblada.
- *Sparus aurata*. Orada. FDL-PF.
- *Sphyraena sphyraena*. Espet, espetol (juv.).
- *Chelon labrosus*. Llissa, llissa vera.
- *Liza aurata*. Llissa galta-roja.
- *Liza ramada*. Cap pla.
- *Mugil cephalus*. Mújol. !
- *Atherina (H.) boyeri*. Moixó, cabeçuda. PC.
- *Atherina (A.) hepsetus*. Moixó. PC.
- *Balistes carolinensis*. Surer. PO (juv.).

10. FONS DE MAERL (ML).

- *Odondebuenia balearica*. Cabot. FCP.

11. FONS DETRÍTICS DE PLATAFORMA (FDP).

- *Scyliorhinus canicula*. Gató, gati. FDL-ML.
- *Oxinotus centrina*. Porc marí. FCP-T. !
- *Squalus acanthias*. Quissona. T. !
- *Squalus blainvillei*. Quissona. T. !
- *Raja (L.) naevus*. Menjamoixines. FDL.
- *Raja (R.) asterias*. Rajada vera. FDL.
- *Raja (R.) clavata*. Clavell.
- *Raja (R.) polystigma*. Grisol.
- *Macroramphosus scolopax*. Trompeter. PO (juv.).
- *Trisopterus minutus capellanus*. Capellà.
- *Capros aper*. Xavo, gallet. FCP-PO (juv.).
- *Cepola rubescens*. Cinta.
- *Mullus barbatus*. Moll de fang. FDL.
- *Spicara smaris*. Gerret. FDL-PF (juv.).
- *Pagellus acarne*. Besuc. FDL-T-PF (juv.).
- *Pagellus erythrinus*. Pagell. FDP-FCP-ML-FDL (juv.).
- *Trachinus radiatus*. Aranya de cap negre. FDL.
- *Callionymus lyra*. Dragó.
- *Callionymus maculatus*. Aferrapedres. FDL.
- *Blennius ocellaris*. Raboa. ML-FCP.
- *Ophidion barbatum*. -----, ML-FDL.
- *Ophidion rochei*. -----, ML.
- *Carapus acus*. Fill de morena mansa, pixota de llonguet. ML-FCP.
- *Deltentosteus quadrimaculatus*. Cabot. FDL-ML.
- *Aspitrigla cuculus*. Gallineta. ML.
- *Lepidotrigla cavillone*. -----.
- *Trigla lucerna*. Oriola. FDL.
- *Trigla lyra*. Rafel. FCP.
- *Peristedion cataphractum*. Armat. FCP.
- *Citharus linguatula*. -----.

- *Lepidorhombus wiffiagonis*. Bruixa.
- *Arnoglossus laterna*. Pelada. FDL.
- *Arnoglossus rueppelli*. -----.
- *Microchirus variegatus*. Peluda. FDL.
- *Solea vulgaris*. Pelaia, llenguado. FDL.
- *Lophius budegassa*. Rap vermell. ML-FDL.
- *Lophius piscatorius*. Rap. T-ML-FDL.

12. FONS DURS DE PLATAFORMA (FCP).

- *Scyliorhinus stellaris*. Gatvaire. FRL. !
- *Aulopus filamentosus*. -----, FDP-T.
- *Phycis phycis*. Mòllera de roca. FRL-CL-T.
- *Anthias anthias*. Mare d'anfós. CL.
- *Serranus cabrilla*. Serrà. PF-FRL-ML-FDP.
- *Pagrus pagrus pagrus*. Pàguera. ML-T-FDL (juv.)-PF (juv.).
- *Labrus bimaculatus*. Tord lloro (mascle), pastanaga (femella).
- *Gobius vittatus*. Cabot. FDL.
- *Scorpaena elongata*. Cap roig de fonera. FDP-T.

13. TALÚS CONTINENTAL (T).

- *Galeus melastomus*. Moixina. FDP-FCP.
- *Raja (D.) oxyrinchus*. Càvec. FDP.
- *Merluccius merluccius*. Lluç. T-FDL.
- *Phycis blennoides*. Mòllera de fang. FDP.
- *Epinephelus caninus*. Xerna. FCP-FRL (juv.).
- *Polyprion americanus*. Pàmpol rascàs. PO (juv.).
- *Pagellus bogaraveo*. Goràs, bogaravell. FCP-PF (juv.).
- *Helicolenus dactylopterus dactylopterus*. Serrà imperial. FCP.
- *Lepidorhombus bosci*. Bruixa. FDP.

BIBLIOGRAFIA

1. ARAUJO, J., MUÑOZ-COBO, J. & PURROY, F. 1977. "Las rapaces y aves marinas del archipiélago de Cabrera". *Naturalia Hispanica*, 12: 94 pàgs.
2. BARCELÓ, F., 1868. "Catálogo metódico de los peces que habitan o frecuentan las costas de las islas Baleares". *Rev.Prog. Cienc. exact. fís. nat. Madrid*, t. 18, nº 3: 46 pàgs.
3. BARCELÓ, F., 1876. "Addenda al catálogo de los peces de las Baleares, inserto en la Revista de los Progresos de las Ciencias exactas, físicas y naturales, t. 18, nº 3 i 4". *Anales Soc. Esp. Hist. Nat.*, t. IV, p. 59
4. BOVER, J., 1864. *Noticias histórico topográficas de Mallorca*. 2ª edició. Llibreria de Don Felipe Guasp. Palma de Mallorca.
5. DE BUEN, F., 1918. "Los Góbidos de la Península Ibérica y Baleares". *Boletín de Pesca*, 26: 291-337.
6. DE BUEN, F., 1930. "Lebetus Winter, 1877, *Odondebuenia* nov. gen. y *Cabotia* nov. gen.". *Trab. Inst.Esp.Oceanogr.*, 5: 30 pàgs.
7. DE BUEN, F., 1934. "Primera campaña biológica a bordo del "Xauen" en aguas de Palma de Mallorca (Abril 1933)". *Trab. Inst.Esp. Oceanogr.*, 6, 7, 8, 9, 10 i 11: 89 pàgs.

8. DE BUEN, F., 1935. "Fauna ictiológica. Catálogo de los peces ibéricos: de la planicie continental, aguas dulces, pelágicas y de los abismos próximos". Primera part: *Notas y Resúmenes Inst.Esp. Oceanogr.* s. II, 88: 1-89. Segona part: *Ibidem.* s. II, 89: 91-143.
9. DE BUEN, O., 1905. "La region Méditerranéenne des Baléares". *Bull. Soc. Zool. France*, tom XXX: pàg. 98-106.
10. DE BUEN, O., 1916. "El Instituto Español de Oceanografía y sus primeras campañas". *Mem. Inst. Esp. Oceanogr.*, 1: 1-65.
11. DE BUEN, O., 1916. "El laboratorio biológico-marino de Porto Pí (Precedentes-Fundación-Primeros trabajos)". *Mem. Inst. Esp. Oceanogr.*, 1: 257-319.
12. DE BUEN, O., 1924. "Croisière de la Giralda (1920-1921)". *Bull. Inst. Océanogr. Monaco*, nº 445: 15 pàgs.
13. DE BUEN, O., 1926. "Observaciones a la fauna ictiológica de las islas Baleares". In: de Buen, F., "Catálogo ictiológico del Mediterráneo Español y de Marruecos, recopilando lo publicado sobre peces de las costas mediterráneas y próximas del Atlántico (Mar de España)". *Res. Camp. int. Inst. Esp. Oceanogr.*, 2: 1-221.
14. CAMP, J., URIZ, M.J. & BALLESTEROS, E. 1986. *Estudio preliminar del sistema bentónico del Archipiélago de Cabrera: descripción, estado de conservación y efectos de las maniobras militares*. CSIC, Madrid: 29 pàgs.
15. DELAROCHE, E., 1809. "Observations sur des Poissons recueillis dans un voyage aux îles Baléares et Pythiuses". *Ann. Mus. Hist. Nat. Paris*, t. XIII: 98-122.
16. DURAN, M., 1987. *L'història de l'Investigació Naturalística a les Balears*. Conferència inaugural de les Primeres Jornades del Medi Ambient de Balears. Palma de Mallorca.
17. FAGE, L., 1907. "Essai sur la faune des poissons des îles Baléares et description de quelques espèces nouvelles". *Arch. Zool. exp. gén.*, IV serie, t. 7, Paris: 69-93.
18. FERRER, J., 1906. "Nota acerca de *Serranus papilionaceus* Cuv. Val. (Serrà mascle)". *Bol. Soc. Esp. Hist. Nat.*, 6: 460-462.
19. GRUP BALEAR D'ORNITOLOGIA I DEFENSA DE LA NATURALES, 1990. *L'arxipèlag de Cabrera, un Parc Nacional en litigi*. Ed. Moll, Palma de Mallorca. 181 pàgs.
20. HUREAU, J.C. & MONOD, T. 1978. *Checklist of the fishes of the North-Eastern Atlantic and of the Mediterranean*. Vol. II, Suppl.. UNESCO, Paris: 394 pàgs.
21. LOZANO, L., 1928. "Fauna Ibérica. Peces (Generalidades, Ciclostomos y Elasmobranquios)". *Mus. Nac. Cienc. Nat.*, 1: 1-692.
22. LOZANO, L., 1947. "Peces Ganoideos y Fisóstomos". *Mem. R. Acad. Cienc. ex. fis. nat. Madrid*, ser. Cienc.nat., 11: xv + 839 pàgs.
23. LOZANO, L., 1952. "Peces Fisoclistos, subserie Torácicos". *Mem. R. Acad. Cienc. ex. fis. nat. Madrid*, ser. Cienc.nat., 1ª part, 14: xv + 1-378, 2ª part, 14: 379-705.
24. LOZANO, L., 1960. "Peces Fisoclistos, subseries Torácicos (órdenes Equeneiformes y Gobiformes), Pediculados y Asimétricos". *Mem. R. Acad. Cienc. ex. fis. nat. Madrid*, ser. Cienc.nat., 14: 613 pàgs.
25. MALUQUER, J., 1917. "Organització i increment de la Secció Oceanogràfica". *Junta Ciències Nat.*, *Anuari* II, 1ª part: 203-238.
26. MASSUTÍ, M., 1983. *Peces para la pesca deportiva en aguas de Baleares*. Ed. Cort. Palma de Mallorca. 182 pàgs.
27. MATALLANAS, J., IBÁÑEZ, M., SAN MILLÁN, M.D. & RIBA, G. 1981. "Catálogo de los peces marinos de la Colección del Museo Nacional de Ciencias Naturales de Madrid". *Trab. Dep. Zool. Univ. Aut. Barcelona*, 1: 138 pàgs.
28. MAURIN, C., 1968. "Ecologie ichtyologique des fonds chalutables atlantiques (de la Baie Ibéro-Marocaine à la Mauritanie) et de la Méditerranée occidentale". *Rev. Trav. Inst. (scient. tech.) Pech. marit.*, 32(1): 1-147.

29. PELLEGRIN, J. & FAGE, L. 1907. "Description d'un *Eleotris* méditerranéen nouveau". *Bull. Soc. Zool. France*, t. 32: 11-12.
30. PONS, M. & ALONSO, A. 1985. "Món subaquàtic". *L'Ecologista*, 2 (número monogràfic sobre Cabrera): 5.
31. PORTAS, F. & DEL CERRO, L. 1983. "Sobre la posible presencia de *Serranus atricauda* Günther, 1874, en las costas de Menorca". *II Jornadas de Ictiología Ibérica*, com. nº 87, 1 p.
32. RACOVITZA, E.G., 1904. "Observations sur un banc d'anchois (*Engraulis encrasicolus* L.) rencontré près de l'île de Cabrera (Baléares)". *Bull. Soc. Zool. France*, t. 29: 211-218.
33. RIEDL, R., 1978. "Fischfauna von Ibiza, Balearen". *Senckenbergiana biol.*, 59(3/4): 173-182.
34. SALVADOR D'HABSURG, L., 1885. *Las Baleares. La isla de Cabrera*. Reedició anotada i comentada de 1954. Editorial Clumba, col. Drach, 5. Palma de Mallorca: XII + 40 pàgs.
35. SALVADOR D'HABSURG, L., 1869-1891. *Las Baleares por la palabra y el grabado*. 6 vols. Reedició facsimil (1982-1989). Ed. Caixa d'Estalvis de Balears, Maò-Palma de Mallorca.
36. VILELLA, C., 1775-1779. "Catálogos de especies enviadas al Museo Nacional de Ciencias Naturales". In: AZCÁRATE, I., 1990. *Naturaleza y Arte. La fauna de la isla de Mallorca en la obra de Cristobal Vilella (siglo XVIII)*. J. Olañeta ed. Palma de Mallorca. 149 pàgs.
37. WEYLER, F., 1854. *Topografía físico-medica de las islas Baleares*. Palma de Mallorca.
38. WHITEHEAD, P.J.P., BAUCHOT, M.-L., HUREAU, J.-C., NIELSEN, J. & TORTONESE, E. 1984-1986. *Fishes of the North-eastern Atlantic and the Mediterranean*. 3 vols. UNESCO, Paris: 1473 pàgs.
39. ZANDER, C.D. & HEYMER, A. 1977. "Analysis of ecological equivalents among littoral fish". *11th Eur. Symp. Mar. Biol., Galway*: 621-63